

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना या केंद्र पुरस्कृत योजनेअंतर्गत “पुरक पोषण आहार” या कार्यक्रमाकरिता SNA-SPARSH या निधी प्रवाह कार्यपद्धतीतून अंमलबजावणी करण्याकरिता केंद्र शासनाने सर्वसाधारण (General) प्रवर्गाकरिता Mother Sanction केलेल्या निधीच्या वितरणाबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: एबावि-२०२५/प्र.क्र.६४/का.५
नवीन प्रशासन भवन, ३ रा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- ६ जानेवारी, २०२६.

- संदर्भ:-**
- १) महिला व बाल विकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक एबावि-२०२५/प्र.क्र.६४/का.५, दि. २.६.२०२५,
  - २) महिला व बाल विकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक एबावि-२०२५/प्र.क्र.६४/का.५, दि. १६.०९.२०२५,
  - ३) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०२५/प्र.क्र.४४/अर्थ-३, दि. ०७.०४.२०२५,
  - ४) वित्त विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.५१/कोषाप्रशा-४, दि. ३०.०७.२०२५,
  - ५) महिला व बाल विकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक बीजीटी-२०२५/प्र.क्र.४५/का.४, दि. ५.८.२०२५,
  - ६) महिला व बाल विकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक बीजीटी -२०२५/प्र.क्र.४६/का.४, दि. ६.११.२०२५,
  - ७) महिला व बाल विकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक बीजीटी -२०२५/प्र.क्र.४५/का.४, दि. २५.८.२०२५,
  - ८) महिला व बाल विकास मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. CD-II-१४/२१/२०२५-CD-II, दिनांक ३१.१२.२०२५.

प्रस्तावना :-

केंद्र शासन व राज्य शासन या दोन्ही स्तरावरील रोख व्यवस्थापनामध्ये (Cash Management) अधिक परिणामकारकता साध्य करण्यासाठी केंद्र पुरस्कृत योजनांचा निधी वितरीत करण्यासाठी SNA SPARSH ही पर्यायी निधी प्रवाह कार्यपद्धती लागू करण्याचा निर्णय केंद्र शासनाने घेतलेला आहे.

महिला व बाल विकास विभागांतर्गत एकात्मिक बाल विकास सेवा या केंद्र पुरस्कृत योजनेअंतर्गत “पुरक पोषण आहार” या कार्यक्रमाकरिता अंगणवाडीतील लाभार्थ्यांना गरम ताजा आहार व THR (घरपोच आहार) वितरीत करण्यात येतो. सदर कार्यक्रमाकरिता केंद्र व राज्य हिश्याचे प्रमाण ५०: ५० असे आहे.

त्यानुषंगाने सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षासाठी केंद्र “पुरक पोषण आहार” या कार्यक्रमाकरिता संदर्भाधीन क्र. ८ येथील पत्रान्वये दिलेल्या मातृ मंजूरीस (Mother Sanction) अनुसरून केंद्र हिश्याचा रुपये १३७.२२०८ कोटी इतका निधी व त्यास समरूप राज्य हिश्याचा निधी वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षासाठी महिला व बाल विकास विभागांतर्गत एकात्मिक बाल विकास सेवा या केंद्र पुरस्कृत योजनेअंतर्गत “पुरक पोषण आहार” या कार्यक्रमाकरिता केंद्र शासनाने सर्वसाधारण (General) प्रवर्गाकरिता Mother Sanction केलेला रुपये १३७.२२०८ कोटी व त्यास समरूप राज्य हिश्याचा रुपये १३७.२२०८ कोटी निधी खालीलप्रमाणे रकाना क्र. २ येथील लेखाशीर्ष / उद्दिष्टामधून रकाना क्र. ६ येथे नमूद केल्यानुसार एकूण रुपये २७४.४४१६ कोटी (अक्षरी रुपये दोनशे चौ-याहत्तर कोटी चव्वेचाळीस लाख सोळा हजार फ़क्त) एवढा निधी नियंत्रक अधिकारी तथा एकल समन्वय यंत्रणा (Single Nodal Agency- SNA SPARSH) म्हणून आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई यांना वितरीत व खर्च करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

(आकडे कोटीत)

अ.क्र.	लेखाशीर्ष / उद्दिष्ट / संगणक संकेतांक	केंद्र शासनाने सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी Mother Sanction केलेला निधी	विद्यमान तरतूद २०२५-२६	यापुर्वी वितरीत तरतूद	या आदेशान्वये वितरीत करण्यात येत असलेला निधी
१	२	३	४	५	६
१.	२२३६, पोषण आहार ०२, पोषक अन्न व पेये यांचे वितरण, १०१, विशेष पोषण आहार कार्यक्रम, (०८) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना प्रकल्प, (०८)(०३) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना (आहार खर्च), (केंद्र हिस्सा ५०% (कार्यक्रम) (२२३६ १९२७) ३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)	१३७.२२०८	७७८.९९३३	३७१.२३८३	१३७.२२०८
२.	(०८)(०४) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना (आहार खर्च), (राज्य हिस्सा ५०% (कार्यक्रम) (२२३६ १९३६) ३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)		७७८.९९३३	३७१.२३८३	१३७.२२०८
	एकूण	१३७.२२०८	१५५७.९८६६	७४२.४७६६	२७४.४४१६

२. सदर निधी SNA SPARSH प्रणालीद्वारे उपयोजनात आणण्यात यावा. त्यानुषंगाने केंद्र शासनाने तसेच राज्य शासनाने वेळोवेळी दिलेल्या सूचनांचे पालन करून सदर निधी उपयोजनात आणण्याची कार्यवाही आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई यांनी करावी.

३. सदर योजनेकरिता संदर्भाधीन क्र. १ व २ येथील शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आलेल्या निधी पैकी अखर्चित निधी आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई यांनी यथास्थिती केंद्र / राज्य शासनाच्या संबंधित यंत्रणेकडे जमा करून या शासन निर्णयान्वये उपलब्ध करून दिलेला निधी उपयोजनात आणण्याची कार्यवाही करावी.

४. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या संदर्भाधीन क्र. ४ येथील दि. ३०.०७.२०२५ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या सूचनांनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२६०१०६१४२९५६५९३० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वि. रा. ठाकूर)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१) महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता), (लेखापरिक्षा), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर,

- २) आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, रायगड भवन, नवी मुंबई,
- ३) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
- ४) सर्व जिल्हा कार्यक्रम अधिकारी (म.व बा.वि.), जिल्हा परिषद,
- ५) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
- ६) संबंधित जिल्हा कोषागार अधिकारी,
- ७) निवासी लेखापरिक्षा अधिकारी, मुंबई,
- ८) कक्ष अधिकारी, नियोजन विभाग (का.१४७२) / वित्त विभाग (व्यय-६), मंत्रालय, मुंबई,
- ९) कक्ष अधिकारी (का-४), महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना कळविण्यात येते की, वरीलप्रमाणे निधी SNA SPARSH प्रणालीद्वारे उपयोजनात आणण्याकरिता विहित पद्धतीने वितरीत करावा,
- १०) निवड नस्ती -का-५.